

KLIMAFORHANDLINGENES PÅDRIVERE?

En prosessporing av det norske sivilsamfunnets
rolle i internasjonale klimaforhandlinger

STV 4020E – Komparative undersøkelser

Høst 2015

Kandidatnummer: 3797

Antall ord: 3988

Innhold

1. Innledning	2
1.1. Problemstilling.....	2
1.2. Tidligere forskning	3
2. Teoretisk rammeverk	4
3. Metode	6
3.1. Prosesssporing.....	6
3.2. Datainnsamling	7
4. Analyse	11
4.1. Hvordan måle grad av innflytelse?.....	11
4.2. Hvilken type slutninger kan trekkes?	12
5. Veien videre	12
6. Litteraturliste	13

1. Innledning

Det er nå kort tid siden FNs internasjonale klimatoppmøte ble avsluttet i Paris, hvor det ble vedtatt en ny klimaavtale.

Norge har tradisjon for å drive offensiv klimapolitikk, og har gått foran på en rekke felter for å inngå juridisk bindende internasjonale klimaavtaler. Det seneste målet den sittende regjeringen har presentert, er at de ønsker å slutte seg til EUs klimarammeverk. Regjeringen har som målsetning å redusere norske klimagassutslipp med minst 40 % innen 2030 (Regjeringen, 2015). Likevel viser tidligere rapporter at Norge ligger langt bak sine opprinnelige klimamålsetninger, noe vi kan se fra Stortingsmelding 21 (Klima- og miljødepartementet, 2012). Her kommer det frem at utslippene har økt fra 49,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 1990 til 53,9 millioner tonn CO₂ i 2010.

Dette betyr at selv om Norge fortsetter den politikken som var lagt til grunn, bare har redusert utslippene med 17 % innen 2020. Dette er basert på det gamle målet med opphav i Kyoto-forpliktelsen, som tilsier at Norge skal påta seg forpliktelsen om å redusere utslippene med 30 % av Norges utslipp i 1990 innen 2020 (Klima- og miljødepartementet, 2012). I tillegg nedvurderte Climate Action Tracker¹ i år ned Norges score på deres oversikt over klimaforpliktelser. Norge som i flere år har ligget på nivået tilstrekkelig er nå satt ned til nivået medium (Climate Action Tracker, 2015).

Dermed blir den nye internasjonale klimaavtalen viktig for Norges del, som så mange andre land. Ikke-statlige organisasjoner har lenge vært pådrivere for den offensive linjen Norge har kjørt. Derfor ønsker jeg å se nærmere på akkurat dette forholdet: mellom norske ikke-statlige organisasjoner og norske myndigheter.

1.1.Problemstilling

Jeg vil se nærmere på om sivilsamfunnet kan sies å ha en viktig rolle i gjennomføringen av norsk klimapolitikk, og hvilke kausale mekanismer som ligger til grunn for dette påvirkningsforholdet. Er det slik at det er en sammenheng mellom innflytelse fra norske ikke-

¹ The Climate Action Tracker (CAT) er en uavhengig forskningsgruppe, drevet av fire forskningsorganisasjoner, som sporer den globale innsatsen for å nå målet om å ikke øke jordens temperatur over 2°C. De opererer med fire nivåer: Utilstrekkelig, medium, tilstrekkelig og rollemodell.

statlige klimaorganisasjoner og hvordan norske myndigheter forholder seg til de internasjonale klimaforhandlingene?

Jeg vil ta utgangspunkt i følgende problemstilling:

Hvilke kausalmekanismer kan spores i påvirkningsforholdet mellom norske myndigheter og norske ikke-statlige miljøvernorganisasjoner?

For å foreslå en mulig sporing av disse kausalmekanismene vil jeg benytte meg av Derek Beach og Rasmus Brun Pedersens avgrensning av prosesssporing som metode og bygge analysen på et rammeverk laget for internasjonale klimaforhandlinger utviklet av Michele M. Betsill og Elisabeth Corell. På grunn av rammene i denne oppgaven, vil det ikke være mulig å legge frem sporene og faktisk spore kausalmekanismene i påvirkningsforholdet mellom norske myndigheter og ikke-statlige organisasjoner. Derfor vil jeg legge fokuset på metoden i denne oppgaven, greie ut om hvor disse sporene kan finnes, og hvilke spor som skal til for å finne bevis for de antatte kausalmekanismene. Jeg jobber ut ifra en hypotese om at ikke-statlige organisasjoner øver innflytelse på norske myndigheter i klimapolitikken og mer spesifikt frem mot det internasjonale klimatoppmøtet i Paris i desember 2015.

1.2. Tidligere forskning

Det har tidligere vært mye forskning på internasjonale klimaforhandlinger, men mindre grad av forskning på sivilsamfunnets rolle i disse klimaforhandlingene. Likevel er det økende fokus på dette. Et eksempel er Babette Never og Joachim Betz. I sin artikkel *Comparing the Climate Policy Performance of Emerging Economies*, ser Never og Betz (2014) nærmere på hvilke faktorer som forklarer hvorfor ulike land forplikter seg til å nå mål for klimautslipp, og mer spesifikt hvilke faktorer som påvirker deres evne til å gjennomføre disse forpliktelsene. Studien tar utgangspunkt i utviklingsøkonomier, med hovedvekt på BASIC-landene². På bakgrunn av tidligere studier utvikler de fire hypoteser om hvilke mekanismer som gjør seg gjeldende, og gjennomfører videre en fuzzy-set QCA-analyse på totalt 14 caser. En av hypotesene de fremsetter er følgende:

² BASIC = Brasil, Sør-Afrika, India og Kina. I tillegg til BASIC, inkluderer de store utviklingsøkonomier som Sør-Korea, Indonesia og Mexico for å sammenligne. Landene utgjør sju caser, og alle er sammenlignet på tvers av to tidspunkter: 2005 og 2010.

If environmental civil society participates a lot in domestic climate policy decision-making in a meaningful way, then a country performs strongly. If their participation is limited or small, then performance is weaker (Never og Betz, 2014).

Artikkelforfatterne argumenterer for at selv om sivilsamfunnsorganisasjoner ikke er den eneste relevante gruppen for utvikling av normer rundt klimaforandring, er de likevel spesielt viktige i den offentlige debatten når det kommer til bevisstgjøring og implementering av nytt lovverk knyttet til klima (ibid.). De får støtte fra Martha Finnemore og Kathryn Sikkink, som argumenterer for at ikke-statlige organisasjoner er en viktig plattform for spredning og fundamentering av nye normer (Finnemore og Sikkink 1998, s. 900).

Kathryn Sikkink har også i samarbeid med Margaret E. Keck skrevet boka *Activists beyond borders: advocacy networks in international politics*, hvor de har utviklet et rammeverk for saksfremmende nettverk som også gjelder for miljøvernorganisasjoner. Dette er nettverk med basis i frivillige organisasjoner i samarbeid med andre aktører som kommer sammen for å fremme spesifikke saker (Keck og Sikkink s. 1998). Et annet viktig rammeverk av denne typen er utviklet av Michele M. Betsill og Elisabeth Corell (2008), i deres bok *NGO diplomacy: The influence of nongovernmental organizations in international environmental negotiations*.

En relativt nylig skrevet masteroppgave kommer også med ny innsikt på dette feltet, og er i tillegg rettet inn mot den norske posisjonen i disse forhandlingene. Dette er en avhandling skrevet av Naomi Ichihara Røkkum: *Climate Changing Civil Society? - Norwegian non-state actors' channels, strategies, and influence in the UNFCCC negotiations* (Røkkum, 2015).

2. Teoretisk rammeverk

For denne undersøkelsen vil jeg i stor grad basere argumentasjonen på Betsill og Corells (2008) analytiske rammeverk for studier av ikke-statlige organisasjoners innflytelse på internasjonale klimaforhandlinger. Betsill og Corell (2008, s. 19) definerer dimensjoner av ikke-statlige organisasjoners innflytelse: deltakelse i internasjonale forhandlinger og de etterfølgende effektene på andre aktørers atferd.

De definerer innflytelse som *when one actor intentionally communicates to another so as to alter the latter's behavior from what would have occurred otherwise* (Betsill og Corell 2008, s.

24). Jeg mener denne definisjonen også passer godt til formålet med min undersøkelse, og definisjonen vil derfor danne basisen for diskusjonen.

Innsamling av data: når en samler inn data om ikke-statlige organisasjoners rolle, er det naturlig å vektlegge aspekter som tilgang til forhandlingene, og legge spesiell vekt på hva slags aktiviteter de ulike organisasjonene bedriver. Det er likevel viktig å huske på at deltakelse ikke automatisk betyr innflytelse og påvirkning, og det er dermed avgjørende å se på hva slags aktiviteter som gir innflytelse (Betsill og Corell 2008, s. 26). Med utgangspunkt i den overnevnte definisjonen på innflytelse, er to dimensjoner av ikke-statlige organisasjoners innflytelse: hvordan diplomater fra disse organisasjonene kommuniserer med andre aktører i løpet av forhandlingsprosessen, og endring av atferd hos disse aktørene som svar på denne kommunikasjonen. Et av de tydeligste tegnene på innflytelse er et sammenfall mellom en gitt organisasjons målsetning og den fullstendige avtalen. Andre spor kan observeres under forhandlingsprosessen (Betsill og Corell 2008, s. 26-27).

Rammeverket Betsill og Corell (2008) skisserer og identifiserer fem indikatorer som kan brukes til å få et overblikk over ikke-statlige organisasjoners innflytelse på en bestemt forhandlingsprosess. De fem indikatorene er: **1)** Ramme rundt problemet (issue framing), **2)** sette agenda (agenda setting), **3)** nøkkelaktørers posisjoner (positions of key actors), **4)** fullstendig avtale: prosedurale problemer (final agreement/procedural issues) og **5)** fullstendig avtale: substansive problemer (final agreement/substantive issues).

Jeg vil ta utgangspunkt i følgende ikke-statlige organisasjoner:

Naturvernforbundet: Naturvernforbundet er Norges eldste natur- og miljøvernorganisasjon, og ble grunnlagt i 1914. Med over 22 000 medlemmer, utgjør dette en stor miljøvernorganisasjon i norsk skala. Fokus for organisasjonen er hovedsakelig naturvern, klima, energi og samferdsel (Naturvernforbundet, 2015).

Natur og ungdom: Natur og ungdom er en ungdomsorganisasjon for miljøvern og opererer vanligvis på et mer lokalt nivå (Natur og ungdom, u.å.). De har engasjert seg i de internasjonale klimaforhandlingene i Paris i 2015, og jeg mener det vil gi et nyansert blikk på de ulike organisasjonene ved å inkludere litt ulike typer organisasjoner. Disse vil ha ulike metoder for påvirkning og ulike målsetninger med sin påvirkning.

Bellona: ved å inngå et samarbeid med CICERO, YARA og norske myndigheter, har denne organisasjonen en helt annen mulighet til å utøve innflytelse på nøkkelaktørene fra norske myndigheter, enn det de andre organisasjonene vil ha.

Samarbeid mellom Bellona, CICERO, YARA og norske myndigheter: I forbindelse med FNs klimatoppmøte i Paris (COP21) har Bellona, CICERO, YARA og norske myndigheter inngått et samarbeid for å fremme kunnskap omklimaforhandlingene (CICERO, 2015) (Bellona, 2015). Dette er et godt eksempel på det som Keck og Sikkink (1999) omtaler som saksfremmende nettverk. Dette begrepet brukes først og fremst av forfatterne om humanitære saksfremmende nettverk, men blir også brukt om miljøvernsnettverk. Disse nettverkene formes gjerne rundt spesifikke saker eller kampanjer, i dette tilfelle de internasjonale klimaforhandlingene (ibid.)

3. Metode

3.1. Prosessporing

I denne analysen vil jeg benytte meg av prosessporing som en metode for å forklare ikke-statlige organisasjoners innflytelse på Norges posisjon i de internasjonale klimaforhandlingene. Jeg vil ta utgangspunkt i Derek Beach og Rasmus Brun Pedersen (2013) sin avgrensning av prosessporing. Gjennom prosessporingen ønsker jeg å avdekke de kausale mekanismene som ligger til grunn for norske, ikke-statlige organisasjoners påvirkning på Norges nøkkelaktører i de internasjonale klimaforhandlingene. I casestudier basert på prosessporing som metode, ønsker vi å analysere hvorvidt en bestemt kausalmekanisme er til stede eller fraværende i casen, basert på hva vi kan forvente ut fra teorien. Dermed er vi interesserte i å gjøre slutninger innad i casen, noe som betyr at vi bruker empiriske bevis hentet fra en bestemt case for å trekke slutninger om hvorvidt alle deler av den hypotetiske kausale mekanismen er å finne i denne bestemte casen. Prosessporing kan altså ikke brukes til å generalisere utover den ene casen som undersøkes, og det kreves videre komparative undersøkelser og bruk av andre komparative metoder for å gjøre denne typen slutninger (Beach og Pedersen 2013, s. 69). Prosessporing kan likevel være et nyttig redskap i komparative undersøkelser.

For å benytte seg av prosessporing er det viktig å definere hva slags typer spor vi kan forvente å finne, og hva slags typer bevis som må ligge til grunn for i det hele tatt å kunne trekke slutninger basert på den hypotetiske kausale mekanismen. Prosessporing som metode skiller

seg spesielt på dette punktet fra kvantitativ statistisk metode, som tar utgangspunkt i å trekke slutninger på bakgrunn av hvor stor påvirkning kausaleffektene til den uavhengige variabelen har på den avhengige. På sin side trekker prosesssporing kun slutninger basert på om de forventede kausalmekanismene er til stede eller fraværende (Beach og Pedersen 2013, s. 72). Prosesssporing krever en annen type materiale for å trekke slutninger enn det statistisk analyse krever. Beach og Pedersen trekker inn definisjonen *causal process observations*, hentet fra Collier, Brady og Seawright (Beach og Pedersen 2013, s. 73). De argumenterer likevel for at denne definisjonen ikke er tilstrekkelig for å trekke slutninger, og hevder at den blander observasjoner med bevis. For Beach og Pedersen er det ikke tilstrekkelig bevis før observasjonene har blitt vurdert som nøyaktige og tolket i den rette konteksten. Vi må altså kombinere observasjoner med case-spesifikk kunnskap for å få konkrete bevis for kausalmekanismer (ibid.).

Beach og Pedersens prosesssporing benytter seg av Bayesiansk logikk for å definere om et bestemt spor er nok til å bekrefte eller avkrefte en hypotese. Dette er en type logikk som baserer seg på *Bayes teorem* om sannsynligheten for at en teori kan støttes med bevis. I denne typen logikk legges det mer vekt på de bevisene som allerede er antatt å være mindre sannsynlige, og ikke det antallet bevis som er mulig å oppdrive (Beach og Pedersen 2013, s. 83). Bayesiansk logikk forutsetter også at funn fra tidligere undersøkelser kan legges til grunn, og at for å bekrefte en teori må man kunne finne bevis som er svært usannsynlig å finne, med mindre teorien vi undersøker er sann. Det er også viktig å merke seg at det er umulig å avkrefte eller bekrefte en teori på et helt sikkert grunnlag (Beach og Pedersen 2013, s. 84-85)

3.2.Datainnsamling

Fire klare typer bevis er relevante i prosesssporing i følge Beach og Pedersen (2013): Mønster, sekvens, spor og beskrivelse.³ Mønsterbevis legger vekt på antagelser om et statistisk mønster i bevisene. Sekvensbevis tar for seg tidsrammen og kronologien av ulike hendelser. Har man en forventning om at noe skal skje i en bestemt rekkefølge, vil det styrke troen på teorien om det viser seg å stemme, og diskreditere teorien om det ikke skjer etter den forventede rekkefølgen. Sporbevis er bevis som ved sitt nærvær viser at deler av en hypotetisk kausalmekanisme er til stede. Beskrivelsesbevis tar for seg innholdet i materialet som

³ Oversatt fra engelsk: *Pattern, sequence, trace and account*.

foreligger, som for eksempel møtereferater som viser hva som ble diskutert (Beach og Pedersen 2013, s. 99-100).

Forslag til datagrunnlag fra Betsill og Corell (2008, s. 28) kan være: utkast til vedtak, landets offisielle posisjon, den endelige avtalen, ikke-statlige organisasjoners lobby-materialer, avisartikler, pressemeldinger, intervjuer av utsendte delegater fra regjeringen, observatører, medlemmer/diplomater i de ikke-statlige organisasjonene

Her følger en gjennomgang av de ulike indikatorene tidligere skissert i Betsill og Corells rammeverk for ikke-statlige organisasjoners innflytelse på internasjonale klimaforhandlinger, og hvilke spor vi kan forvente å observere innfor de ulike indikatorene og aktørene:

1) Saksramme: Betsill og Corell (2008, s. 34) skisserer den første indikatoren med spørsmål om hvordan forståelsen av saken/problemet var i forkant av forhandlingene. Har det vært et skifte i hvordan problemet blir oppfattet i løpet av forhandlingsprosessen? Hva gjorde den ikke-statlige organisasjonen for å skape denne forståelsen (ibid.)? For å finne spor som linker til denne indikatoren vil det være relevant å se på de ulike organisasjonenes arbeid i forkant av klimatoppmøtet i Paris i desember 2015.

Her blir det viktig å se etter hvordan de ulike organisasjonene definerer utfordringene som norske myndigheter og det internasjonale samfunnet står overfor, og hva de ser på som de største problemene. Spor som kan være avgjørende på denne indikatoren, er i hvilken grad de ulike organisasjonene søker å påvirke Norges offisielle posisjon i klimaforhandlingen. Dette er altså planen norske myndigheter går inn i internasjonale klimaforhandlinger med. Det vil også være viktig å se på i hvilken grad de forsøker å påvirke den norske befolkningen og å skape blest rundt klimadebatten. Gjennom dette kan de søke å øve innflytelse på norske myndigheters offisielle forhandlingsposisjon.

Viktige spor på denne kausalmekanismen kan finnes i for eksempel interne skriv, stortingsmeldinger og offisielle skriv på regjeringens nettsider. Disse dokumentene kan være bevis for hvordan norske myndigheters oppfatning av klimautfordringene har vært i årene før det internasjonale klimatoppmøtet. I tillegg kan interne skriv, og uttalelser fra de ulike ikke-statlige organisasjonene som beskriver hvilke oppfatninger de har av problemene vi står overfor være spor på denne indikatoren. Intervjuer av nøkkelpersoner kan også være avgjørende bevis for å få bekreftet antakelser om at organisasjonene har øvet innflytelse på norske myndigheter, og dermed har vært med på å skape denne forståelsen av klimakrisen.

2) Sette dagsorden: Videre definerer Betsill og Corell den andre indikatoren som hvordan problemet kom i internasjonalt søkelys i utgangspunktet? Hvilke spesifikke områder ble satt på dagsorden eller ble fjernet fra dagsordenen? Hva var debattbetingelsene for spesifikke områder på dagsordenen? Hva gjorde den ikke-statlige organisasjonen for å forme denne dagsordenen (ibid.)? Denne indikatoren tilpasses noe til oppgavens formål med å se på den norske forhandlingsposisjonen i de internasjonale klimaforhandlingene. Internasjonalt søkelys kan selvfølgelig ha stor innflytelse på hva som havner på de norske dagsordenen, men med problemstillingen i denne oppgaven vil fokuset ligge på den nasjonale debatten rundt klimautfordringene.

På denne indikatoren blir det relevant å se på spor som hvilke tiltak de ulike ikke-statlige organisasjonene setter inn for å sette klimasaken på dagsordenen. Dette kan for eksempel være demonstrasjoner hvor de mobiliserer nedenfra, eller offisielle skriv sendt inn til regjeringen i etterkant av underskriftskampanjer for å vise regjeringen at sivilsamfunnet engasjerer seg. Det kan også være økt aktivitet i media, med saksfremmende formål eller kritikk av regjeringens klimaposisjon. Det kan tenkes at ikke-statlige organisasjoner ønsker å mobilisere mest mulig i forkant av en stor klimaforhandling. Til dette vil leserinnlegg i aviser, deltakelse i debatter og initiativ til demonstrasjoner være effektive midler. I dette tilfellet kan det være et alternativ å kjøre et søk på ulike norske aviser for å se etter økt aktivitet i media i perioden før norske myndigheter utformet sin klimaplattform.

3) Nøkkelaktørers posisjoner: Den tredje indikatoren defineres av forfatterne som hva som var utgangsposisjonene til nøkkelaktørene før forhandlingene startet. Spørsmålet de stiller seg er hvordan nøkkelaktørene endret sine posisjoner i løpet av prosessen? Hva gjorde den ikke-statlige organisasjonen for å forme nøkkelaktørenes posisjoner (ibid.)? Her vil det være nødvendig å se nærmere på hvilken forhandlingsposisjon norske myndigheter har hatt. Dersom dette er definert i partiprogram eller regjeringsavtaler, vil dette være verdt å se nærmere på. I tillegg til dette kan vi se etter spor som tidligere uttalelser fra regjeringen generelt og tidligere klima- og miljøminister Tine Sundtoft spesielt.

4) Fullstendig avtale: prosessuelle problemer: Den fjerde indikatoren blir definert som følger: har den fullstendige avtalen skissert noen nye institusjoner som skal gjøre det lettere for ikke-statlige organisasjoner å delta i fremtidens forhandlinger? Anerkjennes den fullstendige avtalen rollen til ikke-statlige organisasjoner i implementeringen av avtalen? Hva gjorde den ikke-statlige organisasjonen for å fremme disse prosessuelle endringene (ibid.)? Her vil det

være avgjørende å se nærmere på hva den norske regjeringen gjør for å inkludere de ikke-statlige organisasjonene i utformingen av klimapolitikken og utformingen av Norges standpunkt i klimadebatten. Samarbeidet mellom Bellona, CICERO, YARA og norske myndigheter er et godt eksempel på dette. Organisasjonene kan blant annet bidra med verdifull kunnskap om klimautfordringene og har brukt mye tid på å utvikle forslag til løsninger på disse. I tillegg går dette punktet på selve forhandlingen og avtaleteksten som følger av det internasjonale klimatoppmøtet i Paris.

5) Fullstendig avtale: substansive problemer : Den femte indikatoren handler om det endelige utfallet av forhandlingene og den direkte avtaleteksten som forhandlingene bunner ut i. Her er spørsmålet om den fullstendige avtalen reflekterer de ikke-statlige organisasjonenes posisjon om hva som burde gjøres på området? Hva gjorde i så fall den ikke-statlige organisasjonen for å fremme disse substansive utfordringene (ibid.)? For å finne spor på denne indikatoren vil det være særlig relevant å se på hvilken tilgang de ulike organisasjonene hadde til forhandlingsbordene og hvilke muligheter de hadde for direkte påvirkning. En vanlig strategi for ikke-statlige organisasjoner er å drive lobbyvirksomhet på ulike aktører ettersom de ofte har begrenset tilgang til forhandlinger. Her vil det være relevant å se etter dokumenter som viser lobbyvirksomhet og hvilke aktører de har siktet seg inn på. Intervjuer av nøkkelpersoner i de ulike ikke-statlige organisasjonene kan også bidra til god innsikt i de prosessene som foregår.

Ettersom dette rammeverket er basert på internasjonale ikke-statlige organisasjoner og internasjonale forhandlinger, er det også en forventning om å se spor av de ulike organisasjonene i den endelige avtaleteksten. Dette vil være et sikkert spor på organisasjonenes innflytelse på nøkkelaktørene og vil dermed avdekke kausalmekanismene. Dette vurderes derimot som lite sannsynlig å finne i denne sporingen, ettersom det tas utgangspunkt i norske ikke-statlige organisasjoner. Det er liten sjanse for at relativt små aktører fra Norge, vil være godt synlige i den fullstendige avtaleteksten. Det blir derimot viktigere å se etter spor av de norske organisasjonene i norske myndigheters forhandlingsposisjon, og se om de offisielle standpunktene til norske myndigheter har endret seg i tråd med organisasjonenes målsetninger.

4. Analyse

4.1. Hvordan måle grad av innflytelse?

Betsill og Corell (2008) definerer videre tre nivåer av ikke-statlige organisasjoners innflytelse på klimaforhandlingene: lav, middel og høy. I tilfeller av lav innflytelse, vil ikke-statlige organisasjoners diplomater delta i forhandlingene, men uten noen effekt. Det er de tilfellene hvor vi ikke finner noen bevis for ikke-statlige organisasjoners innflytelse på noen av de fem definerte indikatorene. På middels nivå av innflytelse har vi bevis for at ikke-statlige organisasjoner deltar og har en viss grad av suksess i påvirkningen av nøkkelaktørene. Her vil vi observere organisasjonenes innflytelse på saksrammeindikatoren, setting av dagsordenen og / eller nøkkelaktørenes posisjoner. Den kritiske distinksjonen mellom moderat og høy påvirkning av nøkkelaktører slår ut i utfallet av forhandlingene. For høy grad av innflytelse fra organisasjonenes side må organisasjonens diplomatiske innsats kunne linkes direkte med avtaleteksten (Betsill og Corell 2008, s. 37).

I denne prosessspøringsanalysen vil vi altså lete etter spor som indikerer høy grad av innflytelse. For å bevise lav grad av innflytelse vil vi altså finne spor som tyder på at de overnevnte ikke-statlige organisasjonene har deltatt i forhandlingsprosessen, og har forsøkt å øve innflytelse på norske myndigheters standpunkt i klimadebatten. Samtidig vil det mangle spor som tilsier at deres innsats har hatt noen effekt, og deres innsats kan ikke spores i noen av resultatene, verken i norske myndigheters offisielle posisjon, måten de deltar i forhandlingene eller den endelige avtaleteksten.

For middels grad av innflytelse fra ikke-statlige organisasjoner vil vi måtte finne spor som igjen viser at organisasjonene deltar, i tillegg til antydninger til at deres forsøk på påvirkning har fått uttelling. Her vil vi måtte finne spor som viser at organisasjonenes mål har blitt inkludert i debatten, og at de har vært med på å sette dagsordenen til en viss grad. Sikre spor på dette kan finnes i intervjuer av nøkkelpersoner hvor de oppgir et samarbeid mellom regjering og organisasjoner på denne politikktutforming. Det kan også være en endring i den offisielle posisjonen til norske myndigheter i etterkant av forsøk på innflytelse fra ulike organisasjoner.

For høy grad av innflytelse må vi finne sikre spor på de siste indikatorene i Betsill og Corells rammeverk. Som tidligere nevnt, er det lite sannsynlig å finne sikre spor på denne typen

påvirkning når det kommer til norske ikke-statlige organisasjoners innflytelse. Det vil være mer sannsynlig å finne bevis for middels grad av innflytelse.

4.2. Hvilken type slutninger kan trekkes?

Etter å ha undersøkt om en del av den kausale mekanismen er til stede i casen, vil dette styrke vår antakelse om at flere av delene som utgjør den kausale mekanismen også er der. Dermed kan vi videre gjøre slutninger om at en helhetlig mekanisme er til stede (Beach og Pedersen 2013, s. 88). Slutninger om nødvendige og tilstrekkelig mekanismer på tvers av caser kan ikke gjøres (Beach og Pedersen 2013, s. 89). I denne typen prosesssporing kan vi altså kun trekke slutninger om hvorvidt mekanismen var til stede som antatt, og om mekanismen fungerte slik teorien eller hypotesen tilsa.

5. Veien videre

For å generalisere funnene fra undersøkelsen utover denne ene casen, er ikke lenger prosesssporing, basert på Bayesiansk logikk, et tilstrekkelig redskap. Dermed er det mer hensiktsmessig å gå videre til en komparativ metode som kan brukes på tvers av caser (Beach og Pedersen 2013). Dersom man finner støtte for hypotesen om at ikke-statlige organisasjoner påvirker norske myndigheters rolle i de internasjonale klimaforhandlingene, vil dette være et interessant funn i seg selv. Videre kan man bruke denne prosesssporingen som en del av en større komparativ analyse. Her kan man for eksempel gå videre med en komparativ analyse av klimaforhandlinger i de nordiske landene og se om det er noen forskjeller i hvordan sivilsamfunnet påvirker myndighetenes rolle i klimaforhandlinger.

En annen interessant problemstilling vil være å gå videre på artikkelen til Never og Betz (2014), og undersøke videre om norske ikke-statlige organisasjoners innflytelse på implementeringen av klimapolitikken. Det er én ting å påvirke for en god, internasjonal klimaavtale, men en helt annen å påvirke i retning god gjennomføring av klimapolitikk. Gjennomføring er et område Norge har problemer med, i likhet med mange andre land.

Et tredje perspektiv som kunne være interessant å ta for seg videre, er å gå dypere inn i samarbeidet mellom CICERO, Bellona, YARA og norske myndigheter og spore kausalmechanismene som førte til dette samarbeidet. For en komparativ analyse, kan en ta for seg lignende samarbeid i ulike land og sammenligne hva som ligger til rette for at slike samarbeid skal oppstå.

6. Litteraturliste

Arnslett, A. (2015) *CICERO med i unikt samarbeid*. [Internett]. Oslo: CICERO. Tilgjengelig fra: <<http://www.cicero.uio.no/no/posts/single/cicero-med-i-unikt-klimasamarbeid>> [Lest 20. desember 2015.]

Beach, D., Pedersen, R. B. (2013) *Process-Tracing Methods - Foundations and Guidelines*. Michigan: University of Michigan Press.

Bellona. (2015) *FNs Klimatoppmøte 2015 – COP21: Paris dag for dag* [Internett] Oslo: Bellona. Tilgjengelig fra: <<http://bellona.no/nyheter/klima/klimatoppmoter/2015-11-29-fns-klimatoppmote-2015-cop21-lurer-du-pa-hva-som-skjer-fra-dag-til-dag-i-paris>> [Lest 20. desember 2015].

Betsill, M. M., Corell, E. (2008) *NGO Diplomacy: The influence of nongovernmental organizations in international environmental negotiations*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.

Climate Action Tracker. (2015) *Climate Action Tracker: Norway*. [Internett] Tilgjengelig fra: <<http://climateactiontracker.org/countries/norway/2015.html>> [Lest 18. desember 2015]

Finnemore, M., Sikkink K. (1998) International norm dynamics and political change. *International Organisation*, [Internett] 52 (4): s. 887-917.
<http://www.jstor.org/stable/2601361> [Lest 18. desember 2015]

Keck, M. E., Sikkink, K. (1998) *Activists beyond borders: Advocacy networks in international politics*. Ithaca: Cornell University Press.

Klima- og miljødepartementet. (2012) *Meld. St. 21 (2011–2012)*. [Internett] Tilgjengelig fra: <<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-21-2011-2012/id679374/?ch=1&q=&id=679374>>. [Lest 20. desember 2015].

Natur og ungdom. u. å. *Om natur og ungdom*. [Internett] Tilgjengelig fra: <<http://nu.no/oss/>> [Lest 20. desember 2015]

Naturvernforbundet. (2015) *Om Naturvernforbundet*. [Internett] Tilgjengelig fra:
<http://naturvernforbundet.no/om_naturvernforbundet/> [Lest 20. desember 2015]

Never, B., Betz, J. (2014) Comparing the Climate Policy Performance of Emerging Economies. *World Development* [Internett], 59: s. 1-15.
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X14000175> [Lest 18. desember 2015]

Regjeringen (2015) *Ny og mer ambisiøs klimapolitikk*. [Internett] Tilgjengelig fra:
<<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-og-mer-ambisios-klimapolitikk/id2393609/>>
[Lest 18. desember 2015]

Røkkum, N. I. (2015) *Climate Changing Civil Society? - Norwegian non-state actors' channels, strategies, and influence in the UNFCCC negotiations*. [Masteroppgave] Oslo: Universitetet i Oslo.

Begrunnelse kandidat 3729 (3797).

Hjemmeoppgaven er også meget god. Spørsmålet er faglig så vel som politisk relevant. Din teoretiske spesifisering av avhengig variabel (innflytelse) er metodisk krevende men du drøfter operasjonaliseringsmåter på modent vis. Det særegne ved prosess-sporing er tydelig forklart og analyserammen styrer drøftingen av hvilke spor som vil være relevante. Du kunne hevet oppgaven ytterligere ved å bruke verktøyet Beach og Pedersen gir for å evaluere slike spor – altså ved å drøfte beleggkraften de ulike sporene vil ha.